

Tillgängligheten vid parkeringsplatser i centrum

Datum: 15 april 2025 **Tid:** kl. 11 **Plats:** Centrala Mariehamn

Deltagare:

Erika Elfsberg, Funktionsrätt
Åland/tillgänglighetsgruppens sekreterare
Karl Wahlman, Funktionsrätt
Åland/tillgänglighetskartläggare
Filip Azam tillgänglighetskonsult/Arkaden
arkitektkontor

Alexandra Gamba, Reseda
Catrin Schönberg, Vårt Hjärta
Ann-Katrin Mörn, Ålands reumaförening
Linda Liljendahl, Ålands neurologiska förening
Björn Lindfors, Ålands synskadade
Dexter Mäkelä, NPF Åland

Funktionsrätt Ålands tillgänglighetsgrupp gjorde en kartläggning av ett utvalt antal parkeringsplatser för de med särskilt tillstånd vilket resulterar i en rapport som delas med beslutsfattare samt tjänstemän i Mariehamns stad. gjordes under en solig förmiddag i april.

Tillgänglighetsgruppen består av representanter från Funktionsrätt Åland och dess medlemsföreningar. Gruppen gör inventeringar utifrån ett erfarenhetsperspektiv. Gruppen har ett brett perspektiv där fysiska, sensoriska samt psykiska funktionsnedsättningar beaktas och vilka anpassningar som behövs för att det som inventeras ska vara tillgängligt för alla. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ligger till grund för gruppens arbete. Syftet med denna rapport är att öka tillgängligheten vid parkeringsplatser i Mariehamns stad. Gruppens kartläggning baseras på egna erfarenheter och kan ses som ett komplement till, men ska inte ersätta granskningar av tillgängligheten gjorda av tillgänglighetsexpert.

Innehåll

Rekommenderade mått för parkeringsplatser:	2
Allmänt om kartläggningen.....	2
Parkeringsplats intill Torget	3
Parkeringsplats Norragatan	4
Parkeringsplats Nygatan vid Ålandsbanken	5
Parkeringsplats Nygatan vid Posten/Tyger & Sånt	6
Parkeringsplats Köpmansgatan.....	7
Brist på P-platser vid Galleria Sittkoffs.....	8
Allmänt om gågatan vilket inverkar på parkering i centrum	8
Vintertid	9
Slutsatser och gruppens rekommendationer	9

Rekommenderade mått för parkeringsplatser:

360 cm bred och 500 cm lång är det rekommenderade minimimåttet för en parkeringsplats för de med särskilt tillstånd.

Utdrag ur Miljöministeriets tillgänglighetsförordning §2:

En tillgänglig parkeringsplats ska vara minst 3 600 mm bred och minst 5 000 mm lång. Bilplatsen ska förses med symbolen för tillgänglighet. Som en sådan symbol används den internationella rullstolssymbolen. Det rekommenderas att märkningen förutom på en lodrätt skylt också finns på bilplatsens yta.

Vi vill poängtera att detta är minimimått och det är bra om det även finns några bredare samt längre parkeringsplatser i centrum. Det behövs för urlastning av rullstol från sidan av en större bil, samt för urlastning från bakre delen av längre bilar.

Tillgänglighetsförordningen säger även att den rekommenderade sido- och längd lutningen i för en parkeringsplats högst får vara 2 % procent. Parkeringsplatsens yta ska vara fast, jämn och halkfri.

Utdrag ur Ålands byggbestämmelsesamling:

En angöringsplats för bilar ska finnas och parkeringsplatser för rörelsehindrade ska kunna ordnas efter behov inom 25 meters gångavstånd från en tillgänglig och användbar entré till publika lokaler.

Breddmått på en parkeringsplats som ska medge att rullstol tas in från sidan bör vara 5,0 meter. Breddmått kan minskas om gångytan bredvid kan tas i anspråk eller om parkeringsplatser för rörelsehindrade finns bredvid varandra. Lutningen i längs- och sidled på angöringsplatser och parkeringsplatser för rörelsehindrade bör inte överstiga 1:50.

Allmänt om kartläggningen

Kartläggningen startade vid Torget på Torggatan och gruppen färdades sedan längs med Torggatan, kartläggningen avslutades vid Ålands Ömsesidiga försäkringsbolag. Parkeringsplatser gruppen valde att granska var de som är ligger centralt nära Torggatan, där många rör sig. Sammanlagt tittade gruppen på fem parkeringsplatser.

Skyltningen vid de parkeringsplatser vi tittat på är enhetlig, med hög kontrast där den vita rullstolssymbolen syns väl mot blå bakgrund. Skyltarnas höjd är samma på de platser vi besökt och uppfyller rekommenderad höjd. Markeringar på marken var svårt för gruppen att granska noggrant eftersom flertalet platser vi tittade på hade parkerade bilar, men vi kunde konstatera att markering på marken fanns på samtliga platser.

Bild 1. Det är genomgående liknande skyltning för samtliga p-platser.

Bild 2. Plats intill Torget.

Bild 3. Ingen kant intill rutan.

Parkeringsplats intill Torget

Parkeringsplatsen finns på Torggatan intill Torget. Det är en sned parkeringsruta som är den första sneda rutan när man kommer från centrum och färdas mot Torget. Det är ingen kant upp till trottoaren. Det innebär att det finns gott om utrymme på höger sida om rutan för att ta sig ut exempelvis med rullstol och därmed kan även trottoaren användas vid behov. Om rullstol behöver lastas ur från bakre delen av bilen leder detta till en farlig situation där man hamnar ute på gatan i trafiken.

Själva parkeringsrutan är 236 cm bred vilket inte uppfyller rekommenderad bredd. Längden är 520 cm vilket är godkänt och därmed en något längre ruta än övriga vi tittat på. Det finns markering på marken och skylten är på godkänd höjd.

Bild 4. Plats vid Norragatan.

Bild 5. Hög kant intill rutan.

Bild 6. Vägen från rutan går längs gatan till övergångsställe.

Parkeringsplats Norragatan

Parkeringsplatsen finns på Norrgatan intill korsningen Norragatan-Torggatan. Det är den närmaste parkeringsplatsen för att komma till Galleria Sittkoffs.

Storlek på parkeringsrutan är 360 cm bred vilket är godkänt samt 444 cm lång vilket är kortare än rekommendationen.

Närmsta vägen till trottoaren där man inte behöver ta sig upp för en hög kant på cirka 10 cm är vid övergångsstället intill Torggatan. Det innebär att personer med hjälpmedel och rullstol måste ta sig längs med gatan ett antal meter för att komma till övergångsstället. Det här är innebär en

säkerhetsrisk. Det är ofta mycket trafik här där gågatan övergår i väg, och en kaotisk situation med personer som går över gatan, bilar som ska vidare åt höger längs Torggatan samt bilar som släpper av eller hämtar upp gående.

Sommartid under juli månad är Torggatan ofta avstängd här och en gågata ända fram till Torget, då är trafiksituationen något bättre för de som parkerar.

Det finns markering på marken och skylten är på godkänd höjd.

Bild 7. Plats vid Ålandsbanken.

Bild 8. Platsen vid Nygatan från andra hållet.

Parkeringsplats Nygatan vid Ålandsbanken

Parkeringsplatsen finns på Nygatan intill korsningen Nygatan-Torggatan. Parkeringsplatsen är intill entrén till Ålandsbanken.

Den här parkeringsplatsen är av en större sort och är 505 cm bred och 470 cm lång. Bredden är bra, det behövs någon bredare plats i centrum för att kunna lasta rullstol åt sidan. Längden är kortare än det rekommenderade 500 cm.

Även vid denna plats finns en kant för att komma upp till trottoaren på 9 cm. Den rekommenderade höjden på en kant får som mest vara 2 cm för att det ska vara enkelt att ta sig över med rullstol. Det kan även noteras att gatans lutning vid den här platsen kan leda till farliga situationer. En rullstol kan lätt rulla iväg om man glömt låsa den till exempel, och då rullar den ut mitt i gatan som är mycket trafikerad.

Det finns markering på marken och skylten är på godkänd höjd.

Bild 9. Plats intill Posten.

Bild 10. Rutan vid Posten från andra hållet.

Parkeringsplats Nygatan vid Posten/Tyger & Sånt

Parkeringsplatsen finns på Norrgatan intill korsningen Nygatan-Torggatan. Parkeringsplatsen är utanför entrén till butiken Tyger & Sånt och en bit ifrån entrén till Posten.

Bredd på denna parkeringsruta är 388 cm vilket är godkänt, längd är 490 cm vilket är något kortare än det rekommenderade 500 cm. Rutan är sned vilket syns på fotot. Det är en kant att ta sig över för att komma till trottoaren.

Bild 11. Invid Köpmansgatan.

Bild 12. Vägen till övergångsställe.

Bild 13. Hög kant vid parkeringsruta.

Parkeringsplats Köpmansgatan

Parkeringsplatsen finns på Köpmansgatan intill korsningen Köpmansgatan-Torggatan.

Parkeringsplatsen är inte alldeles intill någon entré. Den är på samma sida vägen som Eckerölinjens kontor, men deras entré är runt hörnet och finns på Torggatan. På andra sidan gatan med övergångsställe finns entrén till Andelsbanken samt en bankomat. Längre upp på Köpmansgatan samma sida av gatan som Andelsbanken finns entrén till Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag.

Parkeringsrutan är ovanligt bred men ganska kort för att vara en tillgänglig parkeringsplats. Bredd är 492 cm och längden är 347 cm vilket är kortare än det rekommenderade 500 cm.

Till vänster om parkeringsrutan finns en trekant markerad med vit linje och detta är inte någon parkeringsplats. Trekanten ger en extra bredd för att kunna lasta ur exempelvis rullstol åt sidan. Här borde det vara gulmarkerat exempelvis med ränder för att visa att det är förbjudet att parkera, för att förhindra att exempelvis motorcyklar, mopeder eller scootrar parkeras här och gör p-platsen omöjlig att använda för personer med rullstol.

Det finns markering på marken och skylten är på godkänd höjd.

Bild 14. Ömsesidigas entré.

Gruppen noterar också att det inte finns någon parkeringsplats för personer med särskilt tillstånd vid entrén till försäkringsbolaget. Utanför entrén finns långsgående parkering intill vägen. Vi anser att en avsatt parkering för de med behov att parkera nära entrén skulle behövas här. Långsgående parkering vid denna plats försvåras för personer med rullstol genom att det är en hög kant upp till trottoaren, om en sådan parkering anläggs behöver kanten avfasas.

Brist på P-platser vid Galleria Sittkoffs

När Galleria Sittkoff byggde om en butik och tog bort möjligheten att använda hissen i bakre delen av gallerian ledde detta till att personer med rörelsenedsättning inte längre har samma möjlighet att använda bilgaragens platser avsedda för de med särskilt tillstånd. Detta är något som förbundet tidigare uppmärksammat och meddelat till gallerians ägare. Trösklar, tunga dörrar samt brist på automatiska dörröppnare gör att dessa platser inte längre kan användas av flertalet personer med rullstol exempelvis. Sedan vi påpekade detta i juni 2024 har problemen med att ta sig från garaget med hjälpmedel inte åtgärdats.

Galleria Sittkoff hänvisar istället till stadens parkeringsplatser vid Torggatan. Det innebär att för alla butiker vid Torggatan samt för hela gallerian finns nu enbart ett fåtal p-platser att tillgå. Gruppens synpunkt är att detta är alldeles för få, gallerian bör tillhandahålla tillgängliga p-platser för sina besökare.

Allmänt om gågatan vilket inverkar på parkering i centrum

Det är svårframkomligt på många ställen längs Torggatan och på de sidogator som ansluter till gågatan. Problemen med framkomlighet är genomgående för hela centrala Mariefhamn. Vid vissa övergångsställen finns höga kanter som är omöjliga att komma över med rullstol utan hjälp, eller som riskerar skada rullstolen även för de som har kraft att ta sig över dem. Detta inverkar även på hur man kommer från de tillgängliga parkeringsplatserna och till trottoarer samt till gågatan.

Ledstråk med upphöjda reliefplattor samt plattor i avvikande färg är viktigt för att personer med synnedsättning ska kunna orientera sig och hitta rätt. Detta finns på Ålandsvägen men saknas på övriga gator i Mariehamn. Gruppen har tidigare fått meddelande från staden om att ledstråk ska anläggas på trottoarer allt eftersom gator och trottoarer i centrum repareras.

Bild 15. Här syns den höga kanten intill trottoar.

Bild 16. Kant som är 10 cm hög och ännu svårare att komma över.

Vintertid

Vintertid bildas ofta snövallar intill parkeringsplatser vilket försvårar användandet av platserna ytterligare. Vid vissa parkeringsrutor som exempelvis den vid Norragatan vet gruppen av egna erfarenheter att snövallar plogas upp vid sidan av rutan och att det leder till svårigheter att använda den.

Slutsatser och gruppens rekommendationer

Flera parkeringsplatser för de med särskilt tillstånd uppfyller inte minimimåttet för rekommenderad storlek enligt den finländska tillgänglighetsförordningen. Det ska även sägas att måtten i förordningen är minimimått, det får gärna finnas centrala parkeringsplatser som är bredare eller längre. Detta för att underlätta för de med breda eller långa bilar som behöver lasta av exempelvis rullstol från sidan av bilen eller från bakre delen av bilen. I en turiststad som Mariehamn med en stor ökning av befolkningens mängd sommartid är det extra viktigt att det finns tillräckligt många parkeringsplatser för personer med funktionsnedsättning.

Brist på avfasade kanter eller ramper för att komma från parkeringsplatsen upp till trottoar eller gånggata är ett stort problem i Mariehamn. Gruppen har under kartläggningen kunnat se att samtliga p-platser vi kartlagt förutom den som är intill Torget har höga kanter som försvårar framkomligheten. Det innebär bristande tillgänglighet för personer med rörelsenedsättning och även snubbelrisk för personer med synnedsättning. Det kan även leda till farliga situationer, då personer med exempelvis rullstol eller rullator är tvungna att ta sig fram på gatan i trafiken istället för på trottoaren. Utöver

detta fanns även hål och gropar på gatan som också försvårar framkomligheten genom att hjälpmedel kan fastna.

En gul markering på marken skulle ge högre kontrast och underlätta för personer med synnedsättning, det skulle också bli tydligare för alla att se på håll vilka parkeringar som är för de med särskilt tillstånd. På andra ställen utanför Åland finns p-rutor som är helt målade i exempelvis blått med rullstolssymbol. Dessa kan vara problematiska då de blir hala vintertid samt vid regn och är inte något gruppen rekommenderar. Däremot kan helmålade rutor de fungera inomhus i exempelvis parkeringsgarage som är uppvärmda.

Det är viktigt att se över både parkeringsplatser och vägen till platserna längs trottoar eller Torggatans gågata, när man förbättrar tillgängligheten i centrala Mariehamn. Parkeringsplatser för de med särskilt tillstånd behöver finnas i tillräcklig utsträckning, de behöver vara nära entréer till verksamhet som är välbesökt och det behöver vara en framkomlig och säker väg från parkering till dessa entréer. Vinterunderhåll ska också tas i beaktande.

Tillgänglighetsgruppen önskar se ett levande centrum i Mariehamn där alla har möjlighet att besöka stadens affärsrörelser och ta del av det staden har att erbjuda. Gruppen ser både nuvarande problem med tillgänglighet på gator i centrum och potential för staden att ha en tillgängligare stadskärna. Många problem med framkomlighet i gatubilden kan åtgärdas relativt enkelt genom att avfasa kanter och jämna ut trottoarer. Andra problem kan vara svårare att lösa, exempelvis gator med mycket lutning. Då kan det vara bra att titta på om det finns alternativa platser för tillgänglig parkering som har ett nära läge men som fungerar bättre.

Mariehamn, 27 maj 2025

Karl Wahlman

Verksamhetsledare

Erika Elfsberg

Kommunikatör

Funktionsrätt Åland rf

Skarpansvägen 30, 22100 Mariehamn

+358 (0)18 22 360, info@handicampen.ax

www.handicampen.ax